

Međupredmetna tema Učiti kako učiti

Međupredmetna tema Učiti kako učiti

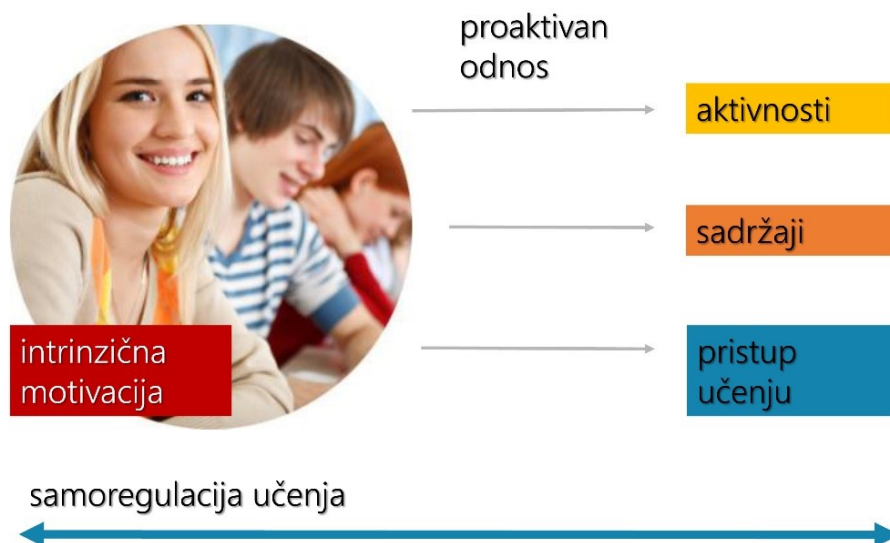
Sadržaj

1. Međupredmetna tema Učiti kako učiti
2. Domene u međupredmetnoj temi Učiti kako učiti
3. Domena: Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama
4. Domena: Upravljanje svojim učenjem
5. Domena: Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju
6. Domena: Stvaranje okružja za učenje
7. Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme

1. Međupredmetna tema Učiti kako učiti

Tema Učiti kako učiti međupredmetna je tema u kurikulumskim dokumentima. Njezina je temeljna obrazovna svrha razviti aktivan pristup i pozitivan stav prema učenju te učeniku omogućiti primjenu stečenih znanja i vještina u različitim situacijama i kontekstima.

Proces učenja središnji je proces u školi i cilj svih aktivnosti poučavanja. Zbog toga se kompetencija Učiti kako učiti razvija na svakome nastavnom satu te u svim izvannastavnim aktivnostima. Međutim, različita područja učenja zahtijevaju ponešto različite pristupe učenju, pa nastava u pojedinim predmetima pruža mogućnosti za razvoj različitih aspekata te kompetencije. U svim područjima učenja važno je da učenici dobiju priliku samostalno odabirati neke aktivnosti i sadržaje učenja te svoj pristup učenju. Sustavno razvijajući tu kompetenciju u različitim područjima, učenici stječu vještine samostalnog učenja, upoznaju sebe kao učenika, uče postavljati svoje ciljeve učenja i upravljati procesima učenja, emocijama i motivacijom te vrednovati ono što su naučili. Bolje i lakše povezuju znanja iz različitih područja u strukture znanja koje mogu uspješno primjenjivati u različitim situacijama. Time se postiže proaktivan odnos prema učenju – učenici postaju njegovi aktivni sudionici i kreatori te se povećava intrinzična motivacija koja je u osnovi samoreguliranog učenja.

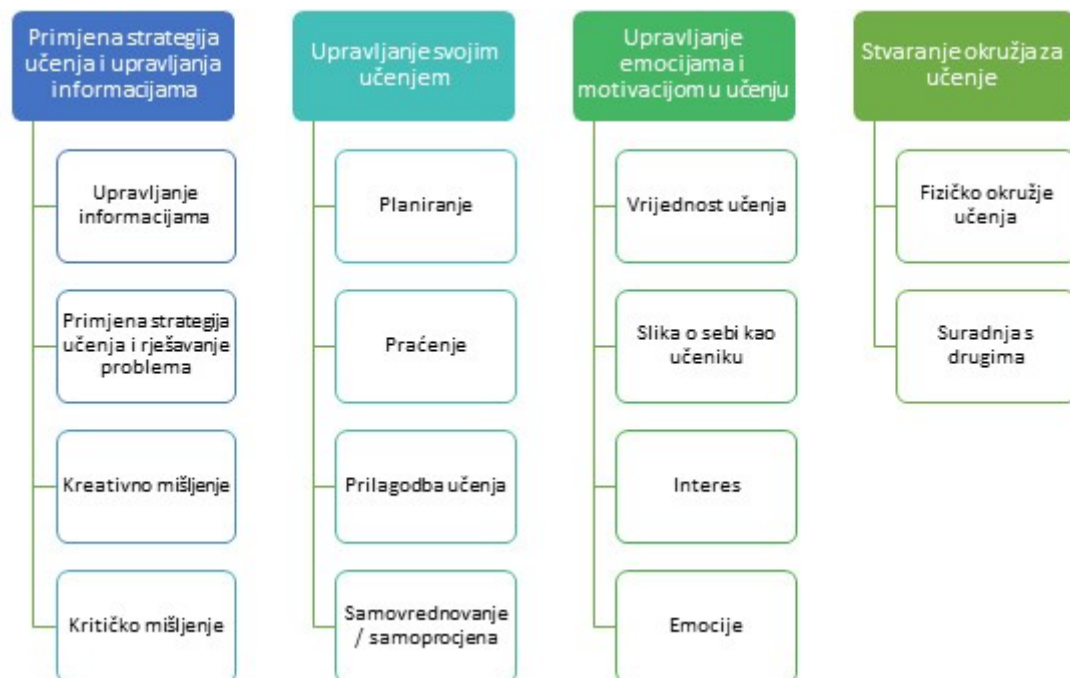
Ono u čemu su učenici uspješni, vole raditi i češće rade. Tako učenje i znanje ugrađuju u svoj sustav vrijednosti jer vide njihovu svrhu te ih povezuju s osobnim i profesionalnim razvojem i svojom ulogom kompetentnih građana.

2. Domene u međupredmetnoj temi Učiti kako učiti

Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti organiziran je u četiri domene:

1. Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama
2. Upravljanje svojim učenjem
3. Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju
4. Stvaranje okružja za učenje.

Svaka se domena sastoji od različitih potpodručja opisanih u dokumentu:

3. Domena: Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama

Učinkovito učenje podrazumijeva korištenje različitim **strategijama učenja, pamćenja, čitanja, pisanja i rješavanja problema** u različitim područjima učenja u svim odgojno-obrazovnim ciklusima.

Upravljanje informacijama jedna je od ključnih vještina potrebnih za učinkovito učenje. Ona se odnosi na prepoznavanje potrebe za informacijama, na njihov pronalazak, vrednovanje i korištenje njima te na stvaranje novih informacija i njihove transformacije u novo znanje.

Pristupanje informacijama iz različitih izvora (tiskanih i digitalnih) i njihova obrada temelj je za razvoj ostalih vrsta pismenosti (informacijske, jezične, računalne, matematičke, prirodoslovne, medijske i druge), kao i za korištenje informacijsko-komunikacijskom tehnologijom u procesu učenja.

Upravljanje informacijama neophodno je i za razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja.

Kritičko mišljenje omogućuje razložnu argumentaciju i racionalno donošenje odluka te osposobljava učenike za prepoznavanje i analizu problema.

Kreativno mišljenje očituje se u stvaranju originalnih poveznica, ideja i pristupa na temelju kojih učenici stvaraju i primjenjuju svoja znanja u različitim okružjima.

Postupnim razvojem tih oblika mišljenja te poznavanjem i primjenom različitih kognitivnih strategija učenja osigurava se stjecanje znanja na višim kognitivnim razinama: od poznavanja temeljnih činjenica i izvođenja jednostavnih zaključaka na temelju poznatih informacija, preko konceptualnog razumijevanja, transformacije i primjene znanja do stvaralačkog rješavanja problema.

4. Domena: Upravljanje svojim učenjem

Upravljanje svojim učenjem podrazumijeva svjesnost učenika o svojim procesima učenja, samoanalizu i samovrednovanje učenja te sve njihove napore postavljanja ciljeva, aktivnog planiranja, nadgledanja i reguliranja kognitivnih aktivnosti tijekom procesa učenja, rješavanja problema ili izvršavanja zadataka.

Ta znanja i vještine predstavljaju **metakognitivni aspekt učenja**. Pri učenju u različitim područjima pojavljuju se ponešto drugačije vještine i strategije upravljanja svojim učenjem (tzv. metakognitivne vještine). U svim situacijama učenja, a posebno pri rješavanju složenih, teških i novih zadataka, korištenje metakognitivnim vještinama značajno poboljšava učenje, omogućuje samostalnije i trajnije učenje, kao i primjenu naučenoga u novim situacijama. Osim korištenja metakognitivnim vještinama, za upravljanje svojim učenjem važne su također učeničke implicitne ili eksplicitne ideje i uvjerenja o sebi kao učeniku, zadacima, mogućim pristupima i strategijama učenja itd. Iako to učenikovo znanje nije uvijek točno, važno je zato što usmjerava učenikov doživljaj situacije učenja te predstavlja izvor iz kojeg crpe informacije o tome kako pristupiti učenju.

Pri upravljanju svojim učenjem ulogu ima i učenikovo neposredno subjektivno iskustvo učenja koje mu omogućava praćenje procesa i mijenjanje pristupa učenju, npr. u situacijama neuspjeha.

5. Domena: Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

Motivacija i emocije prožimaju svaku situaciju učenja. Zbog toga je važno da okolina za učenje učenicima pruža mogućnost da **prepoznaju vrijednost učenja za svoj život, razviju intrinzičnu motivaciju za učenje i postupno prepoznaju ona područja učenja za koja pokazuju osobit interes.**

Učenici kvalitetnije uče ako procjenjuju da će uspješno savladati određenu aktivnost ili sadržaj, ako je doživljavaju zanimljivom i vrijednom i ako vide njezinu svrhu i povezanost sa svojim životnim iskustvima. Uspješni učenici žele naučiti što više iz pojedinog područja, a nisu usmjereni isključivo na učenje radi ocjena ili postizanja boljeg uspjeha od drugih učenika. Njihovo zadovoljstvo u učenju i osjećaj ponosa zbog uspjeha u zadatku potaknut će razvoj interesa i ulaganje truda u buduće učenje. Iako se u školi učenici često susreću i sa zadacima koji su im manje zanimljivi i manje važni za život i koje će doživjeti preteškima, uspješni učenici znat će kako se potaknuti na učenje i tih sadržaja za koje nisu intrinzično motivirani te će ustrajati i u takvim zadacima usprkos poteškoćama.

Nasuprot tomu, negativne emocije, osjećaj nekompetentnosti i izostanak interesa dovest će do neuspjeha u učenju jer će učenici u takvim situacijama izbjegavati ulaganje truda koji im je potreban da uspiju.

Učenici koji uspijevaju regulirati svoje emocije i održavati motivaciju, ulažu više energije i bolje se koriste svojim kapacitetima za učenje.

6. Domena: Stvaranje okruŹja za učenje

Za uspješno učenje vaŹno je da učenici razviju vještinu stvaranja prikladnoga **fizičkog i socijalnog okruŹja koje poticajno djeluje na učenje**. Organizacija fizičkog okruŹja, poput organizacije prostora i uvjeta za učenje, čini učenje ugodnijim te poboljšava koncentraciju i motivaciju.

VaŹno je da učenici razvijaju **fleksibilnost** te da se mogu prilagoditi i uspješno učiti i u okolini koja nije idealna za učenje. Prije početka učenja učenik organizira prostor za učenje, prilagođava uvjete okoline sebi ili sebe tim uvjetima, prema potrebi ih mijenja i na kraju vrednuje učinkovitost okruŹja za buduće učenje. Učenje se često odvija u socijalnom okruŹju i učenik tijekom učenja procjenjuje resurse koje ono nudi. Za uspješnu interakciju sa socijalnom okolinom učenik treba razvijati socijalne vještine: **aktivno slušanje, pregovaranje, poštivanje pravila, uvaŹavanje drugih, zauzimanje za sebe, suradnju itd.**

One se razvijaju i jačaju u suradničkom učenju (dijalog, rad u paru, rad u skupini...) kao važnom obliku aktivnog učenja. **Suradničko učenje** povećava spremnost za izbor izazovnijih zadataka, ustrajnost, motivaciju, prijenos znanja na nove situacije i razvija metakognitivne vještine, a time djeluje i na učenička postignuća. Na kraju, učenik treba znati procijeniti kada treba pomoć i podršku i potražiti ju od učitelja, vršnjaka i/ili roditelja. Svaki od njih na osobit način doprinosi iskustvu učenja.

7. Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme

		1. ciklus	2. ciklus	3. ciklus	4. i 5. ciklus
		1. i 2. r. OŠ	3., 4. i 5. r. OŠ	6., 7. i 8. r. OŠ	srednja škola
Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama	1. Upravljanje informacijama	Učenik uz pomoć učitelja traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.	Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.	Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.	
	2. Primjena strategija učenja i rješavanja problema	Učenik se koristi jednostavnim strategijama učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz pomoć učitelja.	Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.	Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih pri ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.	Učenik se koristi različitim strategijama učenja i samostalno ih primjenjuje pri ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja.
	3. Kreativno mišljenje	Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.	Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.	Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.	Učenik kreativno djeluje u različitim područjima učenja.

	4. Kritičko mišljenje	Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.	Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.	Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.	Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje.
Upravljanje svojim učenjem	1. Planiranje	Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik određuje cilj učenja i odabire pristup učenju.	Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.	Uz povremenu podršku učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire strategije učenja i planira učenje.	Učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.
	2. Praćenje	Na poticaj i uz pomoć učitelja prati svoje učenje.	Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja.	Uz povremeni poticaj i samostalno učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.	Učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.
	3. Prilagodba učenja	Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik mijenja pristup učenju.	Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju.	Učenik regulira svoje učenje mijenjanjem plana ili pristupa učenju, samostalno ili uz poticaj učitelja.	Učenik regulira svoje učenje mijenjajući prema potrebi plan ili pristup učenju.
	4. Samovrednovanje / samoprocjena	Na poticaj i uz pomoć učitelja procjenjuje je li uspješno riješio zadatak ili naučio.	Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.	Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.	
Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju	1. Vrijednost učenja	Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.			
	2. Slika o sebi kao učeniku	Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.			

	3. Interes	Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.
	4. Emocije	Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.
Stvaranje okružja za učenje	1. Fizičko okružje učenja	Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.
	2. Suradnja s drugima	Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Izvor: Međupredmetna tema Učiti kako učiti